

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ Univerzita Karlova

Posudek vedoucí bakalářské práce **Prezentace transgender lidí na internetovém serveru YouTube Kláry Tučkové**

Diplomantka se ve své bakalářské práci rozhodla věnovat sebe prezentaci transgender lidí na audiovizuálním kanálu YouTube, což bylo téma, které ji osobně zaujalo a zajímalo. Do jeho zpracování se pustila se zápalem, který poněkud nuceně přibrzdila situace spojená s opatřeními přijatými na jaře v souvislosti s šířením koronaviru. Diplomantka nicméně pokračovala v psaní práce, analýze videokanálů vybraných youtuberů a ve výzkumných rozhovorech s nimi.

V teoretické části se diplomantka zaměřila na vybrané autorky a autory, věnující se tematice transgenderismu – nahlíží ho jak z poněkud problematické perspektivy sexuologie, tak sociálního konstruktivismu a feministických teorií. Zdroje jsou tedy dostatečné, problematičtější je určité vedení dialogu s jednotlivými texty a argumenty, které navíc zjednodušují určité vágní a nepřesné formulace. Dochází tak ke zkreslení či nepochopení, např.: „Jsou to jedinci, kteří pendlují mezi kategorií muž a žena. Často si se svým postojem pohrávají a nechávají prostor svému okolí k identifikaci své vlastní osoby.“ (str. 11) Autorka navíc poněkud nešťastně míchá některé zcela odlišné argumenty (či je vytrhává z kontextu), které si ve skutečnosti odporují (např. Dvořáčková a Zvěřina v kapitole 2.2). Naprosto odbytou je pak podkapitola 2.3.2 Queer teorie, která nedává smysl.

Metodologická kapitola obsahuje výzkumnou otázku i cíle, diplomantka se opírá o potřebnou a adekvátní metodologickou literaturu. Objasňuje design výzkumu i velikost a volbu vzorku. I zde jsou však některé argumenty a formulace nedostačující, například: „Práce vychází ze šesti rozhovorů, které mi umožnily porozumět myšlení a následnému jednání informátorů, kterými bylo šest transgender mužů (FTM), z nichž nejmladšímu bylo 18 let a nejstaršímu 28 let. Jednalo se o vyčerpávající vzorek, což je důvodem, proč vzorek není rozmanitější a mí informátoři jsou pouze transgender muži.“ (str. 25) Co to znamená, že je vzorek vyčerpávající a proč? Tuto informaci autorka, bohužel, neposkytuje. V rámci etiky výzkumu diplomantka zmiňuje, že svým komunikačním partnerům sice nabídla možnost anonymizovat je (což je však v tomto případě problematické a těžko říct, zda realizovatelné), což odmítli. Diplomantka však neuvádí, jakým způsobem s tímto vědomím postupovala při interpretaci dat tak, aby v rámci etiky výzkumu své komunikační partnery přesto ochránila (protože videa na YouTube nemusejí obsahovat stejné informace jako ty, které získala pomocí rozhovoru).

Analytická část je pak nejslabší z celé bakalářské práce. Diplomantka sice nepochybně poskytuje zajímavé informace, které se v jejích datech objevily, bohužel však neprovádí důslednou analytickou práci. Interpretace dat se odehrává v povrchní rovině deskripce. Podobně popisně a spíše publicisticky jsou volena témata, podle nichž diplomantka kapitolu strukturuje. Je z nich patrné, že se nesnaží dostat pod kůži zvolenému výzkumnému tématu, protože to, co nabízí, odpovídá prvoplánově

a vcelku bezmyšlenkovité volbě – popularita, videa jako forma deníku, reakce publika apod. Část z toho navíc vůbec nesouvisí s tím, co se diplomantka snaží zjistit (například požadovaná sledovanost a další ekonomické aspekty, způsoby natáčení apod.), minimálně ne způsobem, kterým je interpretuje. Nadějně zprvu působí pouze podkapitola o tom, že se tito youtubeři stávají určitými idoly, nicméně i ta nakonec ztrácí potenciál tím, jak je opět pouze popisná.

Závěr práce je tedy velkým zklamáním, protože nepřináší nic analyticky nosného a zajímavého. Navíc naprosto chybí provázání analytické části s teoretickým rámcem a lze se domnívat, že v případě analýzy dat (a jejich rozdělování ke kódům, jak je uvedeno v metodologii) autorka zůstala pouze u prvního typu kódování, tedy otevřeného (deskriptivního). Následující konstatování je zřejmě prvním, které člověka v přemýšlení o smyslu podobných videí napadne, aniž by kvůli tomu musel realizovat výzkum: „Nejsilnějším motivem pro veřejnou sebereprezentaci na portálu YouTube je pomoc jedincům nacházejícím se ve stejné pozici jako mí informátoři. Jde tedy o předávání zkušeností a tipů transgender YouTuberů transgender osobám, které sledují jejich YouTube kanály.“ (str. 51). Informace, že natáčení videí je koníčkem youtuberů a slouží k naplnění jejich volného času, je přesným příkladem toho, že práce postrádá analytický rozměr a že pouze opakuje konstatování komunikačních partnerů. To je škoda, protože vzhledem k energii, kterou diplomantka do realizace výzkumu a psaní investovala, mohla dojít k mnohem zajímavějším a přínosnějším závěrům.

Na základě výše uvedeného práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji její hodnocení stupněm **dobře**.

V Praze, 24. 9. 2020

Iva Baslarová